

Les universitats davant el disseny de graus

Circulem amb molt de retard en el procés de convergència europea. A més, hem hagut d'esperar per la reforma de la LOU, i encara hem d'esperar pel seu desplegament i per les modificacions que s'hagin de fer en la LUC; però sembla que, finalment, d'acord amb les previsions de publicació de decrets, a l'octubre estarem en condicions de començar oficialment l'elaboració de títols de grau.

Les novetats que ha introduït la reforma de la LOU, ja conegudes i comentades, donen una responsabilitat més gran a les universitats en el disseny, però també introdueixen processos de garantia de qualitat, d'avaluació i d'acreditació. Recordem que, d'acord amb la LOU reformada, les titulacions d'ensenyaments oficials s'han d'avaluar, se n'ha de seguir el desenvolupament i s'han d'acreditar. També s'ha de renovar la metodologia de l'ensenyament superior. I els esborranys de decrets sobre l'organització dels ensenyaments universitaris (de 26 de setembre de 2006) i, sobretot, de directrius per a l'elaboració de títols de grau i màster (de 21 de desembre de 2006) dibuixen els processos que cal seguir per a la seva aprovació i inscripció en el registre de títols.

La proposta de programa haurà de contenir deu elements, entre els quals destaquem els següents: la seva justificació (2), els objectius de formació i competències a adquirir (3), la planificació, la coordinació i el desenvolupament de l'ensenyament (5), el personal acadèmic (6), els resultats previstos (taxes de graduació, d'abandonament, d'eficiència...) (8) i el sistema de garantia de qualitat previst per la mateixa universitat (9). Aquest últim element es desglossa al seu torn en uns altres sis, entre els quals hi ha els procediments d'avaluació i millora de la qualitat de l'ensenyament i el professorat, i els procediments per a l'anàlisi de la satisfacció dels diferents col·lectius implicats (alumnat, professorat, etc.) i d'atenció als suggeriments i les reclamacions. A més, aquesta

proposta haurà de servir com a referent per a l'acreditació posterior, que s'ha de fer d'acord amb els criteris i directrius per a la garantia de la qualitat en l'EEES, elaborats per l'ENQA i aprovats en la reunió de ministres de Bergen el 2005.

Si es confirmen aquests esborranys, aquest procés no resultarà nou per als universitaris de Catalunya, ja que reproduceix amb força paral·lisme el procés que es va dissenyar el 2005 per als programes de postgrau i que ja s'ha aplicat en dues convocatòries.

A l'esborrany no s'especifica a qui s'atribueix la competència per dur a terme aquestes avaluacions, però sembla evident que les agències autonòmiques que funcionin d'acord amb els estàndards internacionals haurien de fer les de la seva comunitat. Si no, a quines altres feines ens hauríem de dedicar?

Finalment, el procediment dissenyat ressalta la importància de les unitats d'assegurament intern de qualitat de les mateixes universitats. **AQU Catalunya** és conscient d'aquesta rellevància i, en el seu pla d'activitats d'aquest any, hi ha inclòs un programa de suport per a la seva consolidació i ajust als estàndards internacionals, una part del qual (programa AUDIT) es desenvolupa en col·laboració amb l'ANECA i amb l'Axencia Galega (ACSUG). En el futur, ens agradaria arribar a una situació en què el nostre paper principal com a agència externa consistís en l'avaluació i l'acreditació dels processos interns de les universitats més que no pas dels seus productes, tal com succeeix ara amb l'avaluació docent del professorat.

Javier Bará Temes,
director d'**AQU Catalunya**

Sumari

■ Pàgina 2

Reunió del Consell de Direcció d'**AQU Catalunya**

Es constitueix el grup de treball del programa AUDIT

Suggeriments i queixes

■ Pàgina 3

Jornada "El disseny i l'avaluació de les titulacions de grau. Exemples a Europa"

■ Pàgines 4 - 5

Avaluació i reconeixement de nous títols a Europa

■ Pàgina 6

La reforma de la LOU

■ Pàgina 7

AQU Catalunya presenta el llibre *Educació superior i treball a Catalunya: anàlisi dels factors d'inserció laboral*

■ Pàgina 8

Disseny i avaluació del nou *Bachelor Degree*

Reunió del Consell de Direcció d'AQU Catalunya

El Consell de Direcció d'**AQU Catalunya**, en la reunió que ha tingut lloc l'11 de maig, ha aprovat la Memòria d'activitats 2006, l'avantprojecte d'actuacions i el pressupost de 2008. A més, per mitjà dels informes dels presidents de la Comissió d'Avaluació de la Qualitat (CAQ), la Comissió de Professorat Lector i Professorat Col·laborador (CLiC) i la Comissió d'Avaluació de la Recerca (CAR), ha fet el seguiment de les accions que s'han desenvolupat des de principi d'any.

El Consell de Direcció d'AQU Catalunya està format per representants de l'Agència, les universitats, l'Administració i el món acadèmic

Es constitueix el grup de treball del programa AUDIT

El passat 12 d'abril, tècnics de l'Agència para a Calidade do Sistema Universitario de Galicia (ACSUG), l'ANECA i AQU Catalunya van constituir el grup de treball del programa AUDIT. Coordinat per l'ANECA, aquest programa té com a objectius facilitar a les institucions universitàries orientacions i suport per al desenvolupament de sistemes d'assegurament de la qualitat de la formació universitària i posar en pràctica un procediment que condueixi al reconeixement del disseny d'aquests sistemes.

La primera reunió de treball del programa AUDIT va tenir lloc a la seu de l'ANECA

Suggeriments i queixes

AQU Catalunya, a través de l'apartat "Serveis del web", posa a la disposició dels usuaris una bústia de suggeriments i queixes perquè es facin arribar els comentaris que es considerin oportuns en relació amb les activitats i el funcionament de l'Agència.

Aquests comentaris es revisaran diàriament i es tractaran d'acord amb el sistema intern de gestió de la qualitat, amb l'objectiu de contribuir a la millora contínua dels serveis de l'Agència, certificada amb la norma ISO 9001:2000.

AQU Catalunya té el compromís de donar resposta, si escau, en un termini màxim de 15 dies.

Josep Grifoll Saurí, cap de l'Àrea d'Avaluació de la Qualitat d'AQU Catalunya

Jornada “El disseny i l'avaluació de les titulacions de grau. Exemples a Europa”

Davant de la implantació de l'Espai europeu d'educació superior, AQU Catalunya es proposà obrir un debat sobre com s'hauria de garantir la qualitat dels nous ensenyaments oficials, especialment en la seva fase de disseny. Encara que es tracta d'un exercici que es realitza amb antelació a una regulació ministerial que acabarà marcant a bastament la garantia de la qualitat, el procés de Bolonya i les directrius que se'n deriven assenyalen la necessitat de situar les universitats en el lideratge de la garantia de la qualitat.

D'una manera o d'una altra, els països sempre han connectat, amb més o menys èxit, les activitats de les seves institucions educatives amb les necessitats i exigències del mercat laboral per mitjà de mecanismes de garantia de la qualitat.

A l'Estat espanyol l'accés a la funció pública i a la professió ha determinat tant el catàleg de títols oficials i les seves directrius com les programacions interuniversitàries, i de retruc les mateixes estructures universitàries. Érem davant d'un sistema de planificació dut a terme des d'instàncies superiors, que tractaven d'assegurar la qualitat dels ensenyaments a partir de garantir la qualitat dels *inputs*.

La introducció del procés de Bolonya ens condueix necessàriament a una reformulació completa del sistema de garantia de la qualitat dels ensenyaments universitaris a Catalunya. Diversos són els elements que impulsen aquest canvi:

- En primer lloc, la garantia de la qualitat té en compte també la qualitat dels *outputs* i la necessitat que les universitats catalanes ofereixin ensenyaments comparables i compatibles amb els que s'ofereixen en altres països de la Unió Europea.
- En segon lloc, la importància d'articular ofertes formatives més flexibles i dinàmiques, que alhora s'adeqüin als requeriments acadèmics i professionals nacionals i internacionals.
- També s'introdueixen mecanismes de garantia de la qualitat que esdevinguin transparents.
- I, finalment, la voluntat dels governs de reforçar l'autonomia universitària per tal d'afavorir una eficiència i una competitivitat més grans de les universitats.

Davant d'aquest escenari, sembla evident que, en el cas de l'Estat espanyol, la regulació dels nous ensenyaments universitaris, oficialment reconeguts, haurà de refer el seu esquema tradicional.

Les diferents intervencions dels representants d'Escòcia, Finlàndia, els Països Baixos i Suècia ens obren un ventall de possibilitats en què les universitats, les agències i els governs articulen sistemes de garantia de la qualitat en la seva fase de disseny, però tenint en compte la necessitat de disposar d'evidències a l'hora de retre comptes sobre la pertinència de la seva oferta formativa.

Que la universitat operi amb un grau més elevat d'autonomia pel que fa a la programació d'ensenyaments i als seus continguts de formació comporta també una transformació radical en la manera de dissenyar els ensenyaments, i de retruc un canvi profund en els mecanismes de garantia de la qualitat.

Establir uns mecanismes més efectius representarà un desenvolupament i un abast més grans d'aquests mecanismes, i probablement un cost d'aplicació més elevat. Tanmateix, aquesta inversió en garantia de la qualitat hauria d'afavorir no tan sols un millor aprofitament dels recursos a la disposició de la universitat, sinó també la possibilitat de captar-ne de nous quan els processos d'avaluació demostrin que els serveis són efectius i eficients.

Dels exemples d'Escòcia, Finlàndia, els Països Baixos i Suècia sembla pertinent subratllar l'interès de poder traslladar al model català els principis següents:

- a) Les institucions superiors són el principal estament responsable de la qualitat de l'ensenyament i la seva garantia.
- b) Cal salvaguardar l'interès de la societat en la qualitat de l'ensenyament superior.
- c) Cal que hi hagi estructures organitzatives efectives i eficients dins les quals es puguin oferir i finançar els programes acadèmics.
- d) S'han de desenvolupar processos per mitjà dels quals les institucions d'ensenyament superior puguin demostrar la seva capacitat de retre comptes.
- e) Les institucions acadèmiques han de ser capaces de demostrar la seva qualitat al seu país i a l'estranger.

Avaluació i reconeixement de nous títols a Europa

Amb motiu de la jornada en la qual es presentaven exemples europeus pel que fa al disseny i l'avaluació de les titulacions de grau, **AQU Catalunya** ha realitzat una breu enquesta sobre com s'avaluen i es reconeixen els nous programes d'estudis en l'EEES. Aquesta enquesta s'ha enviat a totes les agències candidates i membres de l'ENQA, un total de 46 agències que representen 23 països.

En total, s'han rebut 27 respostes d'agències que representen 20 països i que són les següents:

Alemanya: AC, ACQUIN; Àustria: AAC, FHR, AQA*; Bèlgica: VLIR, AEQES*; Bulgària: NEAA*; Dinamarca: EVA; Espanya: ANECA, AQU Catalunya, AGAE; Estònia: EHEQAC; Finlàndia: FINHEEC; França: CTI, IGAENR*; Hongria: HAC; Irlanda: HEA; Itàlia: CNVSU; Noruega: NOKUT; Països Baixos: NVAO; Regne Unit: QAA; República Txeca: ACGCR; Rússia: NAA*; Suècia: NAHE; Suïssa: OAQ i Xipre: CEEA.

Resultats

Els principals resultats d'aquesta enquesta, que es pot consultar al nostre web, són els següents:

1. Hi ha 16 països que duen a terme avaluacions *ex ante* dels nous programes de formació i només n'hi ha 4 que no ho fan (Dinamarca, Suïssa, el Regne Unit i Irlanda).
2. L'organisme extern que té la responsabilitat d'avaluar o acreditar les propostes *ex ante* és: a 10 països l'agència de qualitat i a 5 països el ministeri o govern competent. Espanya és l'únic cas en què aquesta competència està compartida entre el ministeri o govern competent i l'agència de qualitat.

Elements de l'avaluació *ex ante*

		Requisits legals	Elements que justifiquen la implementació de la proposta	Sostenibilitat del programa	Formulació dels objectius de formació	Nivell acadèmic del programa
Espanya	ANECA	■	■		■	■
	AQU Catalunya	■	■	■	■	■
	AGAE	■	■	■	■	■
Itàlia	CNVSU	■	■	■		
França	CTI	■	■	■	■	■
	IGAENR*	■	■	■	■	■
Alemanya	AC	■	■	■	■	■
	ACQUIN	■	■	■	■	■
Bèlgica	VLIR	■	■	■	■	■
	AEQES*	■	■	■		■
Àustria	AAC	■		■	■	■
	FHR	■	■	■	■	■
Holanda	NVAO	■		■	■	■
Noruega	NOKUT	■	■		■	■
Suècia	NAHE	■		■	■	■
Finlàndia	FINHEEC	■	■	■	■	■
Bulgària	NEAA*	■	■	■	■	■
Xipre	CEEA	■	■	■	■	■
República Txeca	ACGCR				■	■
Estònia	EHEQAC	■			■	■
Hongria	HAC	■	■		■	■
Rússia	NAA*	■				■
		21	16	16	19	21

Els països s'han ordenat seguint els criteris de proximitat geogràfica a l'Estat espanyol, de tradició en l'àmbit universitari i d'antiguitat.

* Agències candidates de l'ENQA.

3. El temps mitjà que es necessita per dur a terme l'avaluació *ex ante* és entre tres i més de sis mesos. L'aquesta avaluació es realitza, principalment, amb equips d'avaluadors formats per tres experts o més.
4. A 13 països els resultats de l'avaluació *ex ante* són públics.
5. Excepte a Itàlia, a tots els països es porta a terme una avaluació *ex post* dels programes. A 8 països és la mateixa agència qui condueix aquesta avaluació *ex post*, a uns altres 3 (Irlanda, el Regne Unit i Finlàndia) és la mateixa universitat, mentre que en altres casos aquesta competència està compartida.

6. El responsable últim en el reconeixement d'un programa d'estudis és: a 8 països la mateixa universitat i a 7 països l'agència de qualitat. Es donen 4 casos, entre ells Espanya, en què és el mateix ministeri o administració competent qui té aquesta responsabilitat.

Els resultats posen en relleu les tradicions similars de diferents països pel que fa a l'àmbit universitari. Una de les que sobresurt especialment, i que és diametralment diferent de la nostra, és la tradició anglosaxona, exemplificada pel Regne Unit, Irlanda, Dinamarca i Suïssa al capdavant, països en què no es porta a terme cap avaluació *ex ante*, però sí una avaluació *ex post* que recau en la universitat —tot i que a Suïssa també està compartida amb l'agència de qualitat. En aquests països és la mateixa universitat qui té la responsabilitat de reconèixer el programa d'estudis.

Els elements que les agències que duen a terme l'avaluació *ex ante* tenen en compte són els següents:

Procediments i requisits vinculats a la selecció de nous estudiants	Cursos i assignatures	Mètodes d'ensenyament i aprenentatge del programa	Avaluació del progrés acadèmic dels estudiants	Professorat	Gestió de l'ensenyament	Assegurament de la qualitat	Protecció dels interessos dels estudiants
■	■	■	■	■		■	■
■	■	■	■	■	■	■	■
■	■			■			
■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■
	■			■	■	■	
■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■
		■		■			
16	19	16	14	21	16	17	11

La reforma de la LOU

La Llei orgànica 4/2007, de 12 d'abril, per la qual es modifica la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats, aprofundeix en l'harmonització dels sistemes educatius superiors en el marc de l'EEES i fomenta la mobilitat, el reconeixement de titulacions, l'aprenentatge al llarg de la vida i la potenciació de la seva internacionalització. Les universitats tenen un termini de tres anys per a l'adaptació de la seva normativa a aquesta reforma.

La llei disposa que les principals finalitats de la universitat són l'assoliment d'una millor formació dels seus graduats, l'impuls de la transferència al sector productiu dels resultats de la seva recerca i la transmissió de valors, tot garantint la paritat i la garantia de la igualtat d'oportunitats a les persones amb discapacitat. En aquest sentit, s'impulsa l'establiment de sistemes que permetin aconseguir la paritat en els òrgans de representació i una participació més gran de la dona en els grups de recerca, mitjançant la creació de les unitats d'igualtat a les universitats.

Amb aquesta modificació també es potencia l'autonomia de les universitats, alhora que augmenta l'exigència de rendició de comptes sobre el compliment de les seves funcions. Així mateix, es flexibilitza el sistema d'elecció del rector/a i s'assegura que les decisions acadèmiques de les universitats siguin adoptades per òrgans en què el personal docent i investigador tingui una representació majoritària.

Cooperació

En matèria de coordinació universitària, la modificació de la LOU crea, en primer lloc, la Conferència General de Política Universitària, que és l'òrgan de concertació, coordinació i cooperació de la política general universitària, la qual està composta pel ministre i els consellers de les comunitats autònomes competents en matèria d'universitats; i, en segon lloc, el Consell d'Universitats, que és l'òrgan de coordinació acadèmica, cooperació, consulta i proposta en matèria d'universitats, compost pels rectors.

La modificació de la LOU dóna rellevància als mecanismes de cooperació i reconeixement mutu, d'acord amb els estàndards internacionals de qualitat, entre les agències d'avaluació de la qualitat que actuen a l'Estat.

Pel que fa a les relacions entre les administracions competents en matèria d'universitats i les universitats, la llei articula mecanismes de coordinació i cooperació en l'àmbit acadèmic.

La reforma potencia la recerca i la transferència del coneixement. D'aquesta manera, el desenvolupament de la investigació científica, tècnica i artística i la transferència del coneixement són objectius essencials de la universitat, cosa que fomenta la cooperació entre el sector productiu i la universitat.

Professorat

La modificació de la LOU canvia alguns aspectes en les modalitats del professorat contractat i funcionari. En primer lloc, s'introdueixen canvis en les figures contractuals de professorat. Així, es concreten les modalitats de contractació laboral que corresponen a les figures d'ajudant (figura nova), professorat ajudant doctor, professorat contractat doctor, professorat associat (amb una regulació més precisa) i professorat visitant. La figura contractual de professorat col·laborador desapareix i se'n preveu una regulació transitòria.

En segon lloc, la llei només estableix dues figures de professorat funcionari: catedràtics d'universitat i professors titulars d'universitat. Per a l'accés a aquestes figures es canvia el sistema d'habilitació nacional pel d'acreditació nacional.

Pel que fa al professorat de les universitats privades, s'incrementa el requisit de qualitat dels percentatges següents: almenys el 50% del professorat haurà de posseir el títol de doctor i almenys el 60% del professorat doctor ha d'haver obtingut l'avaluació positiva de les agències de qualitat —percentatge que s'ha d'assolir en un termini de sis anys. Aquest percentatge també l'han de complir, en un termini de quatre anys, els centres privats d'ensenyament universitari adscrits a universitats públiques i els de les universitats no presencials finançades majoritàriament per administracions públiques.

Transparència

La llei fomenta el principi de transparència i disposa que no és necessari el consentiment dels estudiants per a la publicació dels resultats de les proves relacionades amb l'avaluació dels seus coneixements i competències ni dels actes que en resultin necessaris per al seu seguiment.

Tampoc no és necessari el consentiment per a la publicació dels resultats dels processos d'avaluació del personal de la universitat en relació amb la seva activitat docent, investigadora i de gestió realitzada per la universitat i per les agències d'avaluació. En aquest sentit, el Govern regularà el contingut acadèmic i científic dels currículums dels professors i investigadors que les universitats i les agències d'avaluació poden fer públic.

Finalment, en relació amb l'estructura dels ensenyaments oficials, aquests ensenyaments s'estructuren en tres cicles: grau, màster i doctorat. La reforma preveu la creació del Registre d'universitats, centres i títols, en què s'inscriuran, a més a més de les universitats i els centres, els títols oficials amb validesa a tot el territori i també altres títols amb finalitat informativa que expedeixen les universitats.

Redacció d'AQU Catalunya

AQU Catalunya presenta el llibre *Educació superior i treball a Catalunya: anàlisi dels factors d'inserció laboral*

El president de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya, Antoni Serra Ramoneda, ha presentat en roda de premsa el llibre *Educació superior i treball a Catalunya: anàlisi dels factors d'inserció laboral*, del qual és editor. Aquesta publicació és fruit de l'anàlisi en profunditat de les dades resultants de la segona enquesta d'inserció laboral dels graduats catalans, realitzada per AQU Catalunya i els consells socials de les universitats públiques catalanes l'any 2005. Més de vint-i-cinc especialistes en diferents matèries, vinculats a les universitats catalanes, han participat en l'elaboració d'aquesta publicació.

Les conclusions principals que s'inclouen en aquest treball, que vol oferir un marc conceptual del fenomen de la transició universitària, són les següents:

- Les expectatives dels graduats s'acompleixen a llarg termini i són conseqüència també del sistema social, no tan sols del sistema universitari.
- Augmenta el percentatge de dones amb educació superior i augmenta el percentatge de població amb educació superior en la població activa; així, el grup d'ocupats està cada cop més qualificat.
- Les àrees disciplinàries i, dins de cada àrea, les titulacions, determinen en gran part la qualitat de la inserció. La principal divergència és la retribució econòmica.
- Al cap de tres anys d'acabar els estudis, una quarta part dels graduats tenen un nivell educatiu per sobre de l'efectivament necessari, estan sobreeducats.
- La transició al mercat de treball dels graduats és fluida: abans de finalitzar els estudis s'inserix en més mesura el graduat de l'àrea Tècnica, mentre que un cop finalitzats els estudis l'àrea de Ciències Socials és la que presenta una inserció més elevada durant el primer any.
- Les vies informals, especialment la xarxa de contactes personals, continuen sent el mitjà d'inserció principal. Augmenta l'efectivitat dels serveis universitaris i de les pràctiques d'estudis com a vies per a la inserció, mentre que disminueix la de les vies tradicionals (premsa, ETT) i Internet apareix com a nova via.
- No hi ha diferències significatives entre homes i dones en els índexs d'ocupació, inactivitat i atur. On sí que hi ha diferències, favorables als homes, és en el temps d'inserció laboral, els motius argumentats per a la inactivitat, les funcions dins l'empresa i la retribució econòmica.

El director d'AQU Catalunya, Javier Bará, el president, Antoni Serra Ramoneda, i l'assessor de R+D, Sebastián Rodríguez, durant la compareixença davant dels mitjans

- L'elecció dels estudis és més determinant en la qualitat de la inserció (salari i ocupació) que l'elecció de la universitat.
- Faciliten l'ocupació dels graduats un perfil de formació pertinent i adequat a les necessitats laborals, un bon disseny de la dimensió pràctica del currículum i un pla institucional adient.

Durant l'acte s'han presentat també els resultats principals de l'informe *El sistema universitari públic català 2000-2005: una perspectiva des de l'avaluació d'AQU Catalunya*, que inclou una visió panoràmica dels punts forts i els punts febles del sistema universitari a partir de l'experiència de prop d'onze anys de funcionament de l'Agència.

El període analitzat presenta una tendència a la baixa en les dades d'oferta de places, demanda i matrícula en el global del sistema universitari català, influenciada principalment per factors demogràfics. La demanda no es reparteix de manera uniforme; així, mentre que prop de la meitat dels universitaris es decanten per les Ciències Socials, les Ciències Experimentals presenten un paper residual. L'informe planteja dues polítiques proactives per aconseguir una redistribució de la demanda: d'una banda, el replantejament del sistema d'orientació actual a secundària i, de l'altra, una política de beques suficient que possibiliti l'accés i la mobilitat dels estudiants. Pel que fa a l'abandonament dels estudis, en aquest quinquenni es manté en el 30%, mentre que la durada dels estudis es considera elevada en relació amb el temps teòricament previst per finalitzar-los.

Disseny i avaluació del nou *Bachelor Degree*

Les universitats europees es troben en un procés de convergència, impulsat pels acords successius arran de la Declaració de Bolonya. Entre els temes més candents es troba el de l'assegurament de la qualitat de l'educació, considerat com una condició per accelerar la mobilitat i l'intercanvi. A mesura que les legislacions nacionals van adoptant els preceptes del procés de Bolonya (reajustament dels nivells i les titulacions, etc.), el tema de la qualitat s'ha de tornar a plantejar.

La Jornada sobre el nou Bachelor, organitzada a la Universitat Politècnica de Catalunya per **AQU Catalunya**, ofereix un gran interès, no tan sols per les reformes adoptades als diferents països, sinó també per les variades solucions que s'han donat al problema de la qualitat, atesa la sàvia posició de l'ENQA (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*) de no imposar un únic model d'assegurament de la qualitat, sinó d'indicar només les condicions que ha de complir un sistema d'assegurament de la qualitat. Importa el marc més que no pas els mitjans específics utilitzats. Vist aquest antecedent, té un gran interès conèixer la manera com han procedit altres nacions.

En la conferència, els ponents convidats representaven universitats i òrgans d'assegurament de la qualitat de Finlàndia, la Gran Bretanya, Escòcia, els Països Baixos i Suècia. En general, es va constatar que els sistemes posats en pràctica són relativament similars, però que ofereixen variacions en alguns aspectes importants:

- L'òrgan d'assegurament de la qualitat, que pot ser estatal o no.
- El grau de centralització de l'acreditació de programes i cursos.
- L'actuació de l'òrgan, que pot ser anterior, simultània o posterior a la introducció de nous programes i cursos.
- El "rànkning" de la qualitat d'universitats i de programes.
- El tipus de sistema de sancions.
- La presència dels estudiants en les comissions d'avaluació.
- L'existència de codis de bones pràctiques.

Sense entrar en comparacions entre les nacions representades en la conferència, sembla que la Gran Bretanya i Escòcia han desenvolupat sistemes de gran cobertura, basats en codis de bones pràctiques (que prescriuen els aspectes que han de ser atesos per les universitats) i en un nombre elevat d'informes. És palès que la missió dels òrgans d'assegurament de la qualitat consisteix sobretot a reforçar l'assegurament intern (*monitoring*) abans que a avaluar la qualitat des d'una perspectiva externa (*review*).

La posició del *Bachelor* en un sistema educatiu reformat segons els preceptes de Bolonya no està del tot clara, ja que, d'una banda, constitueix el primer graó que porta al màster i al doctorat i, de l'altra, ha de ser un grau que se sostingui a si mateix i tingui valor en el mercat laboral. El risc és que el *Bachelor* s'atrofiï i no arribi a ser res més que una transició cap als nivells superiors. Aquest és un problema que s'ha plantejat a Suècia i que pot ser formulat així: com es pot trobar un equilibri entre l'academització del *Bachelor*, que és el primer pas d'una carrera universitària, i la professionalització, és a dir, el seu valor en el mercat laboral?

És comú a Suècia que les carreres professionals s'estudïïn com a blocs de tres, quatre, cinc o fins i tot més anys. Això pot tenir com a conseqüència que els estudis més "lliures" del primer grau (a Suècia els estudiants combinen lliurement assignatures) es "marginalitzin", en el sentit d'estar mancats de vincles concrets amb el mercat. En analitzar aquests problemes, és important —tothom hi està d'acord— mantenir contactes amb els ocupadors i considerar la possibilitat d'integrar en els estudis de *Bachelor* pràctiques i cursos curts d'habilitació professional.

Els òrgans d'assegurament de la qualitat tenen la responsabilitat d'impulsar aquest debat, ja que en la fórmula *fit for purpose*, vàlida per a qualsevol títol universitari, el problema de la sortida al món laboral és primordial. Aquest ha estat un dels aspectes, entre molts d'altres, tractats en la Jornada sobre el Bachelor organitzada per **AQU Catalunya**.

Equip de redacció i producció | Maria Giné Soca, Conchita Herruzo Fonayet, Àgata Segura Castellà

Correcció lingüística i traducció | Natàlia Morell Salvadó

Disseny i maquetació | Josep Turon i Eva Calatayud

Impressió | Canon Editorial, SL

Edició | Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana, 28, 5a planta 08003 Barcelona
Tel.: 93 268 89 50 www.aqucatalunya.cat

Dipòsit legal | B-47.523-2000